

1950 Διακήρυξη Σούμαν (Γάλλος υπ. Εξωτερικών): Ανάγκη Ευρωπαϊκής Ενότητας. Προοδευτική ενοποίηση με πρώτο στάδιο τον οικονομικό τομέα και πρώτο βήμα την κοινή διαχείριση της γαλλο γερμανικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα υπό μια Ανώτατη Αρχή, σε ένα πλαίσιο που θα επιτρέπει την συμμετοχή και άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Αίτημα για συλλογική ασφάλεια. Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης .

1951 Ίδρυση της ΕΚΑΧ με την συνθήκων των Παρισίων. Μετείχαν έξι χώρες: Γαλλία, Δυτική Γερμανία, Βέλγιο, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία. (1952-2002). Πολιτική συμφωνία Γαλλο Γερμανικής συμφιλίωσης. Δομές και θεσμοί εμπιστοσύνης. Διεθνής έλεγχος στην παραγωγή υλικού σε περίπτωση πολέμου και κοινή αγορά.

Σημασία: οι διεθνείς οργανισμοί ελέγχονται από τα μέλη κράτη, αυτό έχει μια λογική αυτονομίας παρόλο που βασίζεται στην συναίνεση των κρατών τις περισσότερες φορές με ομοφωνία.

Ανώτατη Αρχή: κεντρική γραφειοκρατία του συστήματος, αποδίδεται η νομοθετική αρμοδιότητα, δικαίωμα αποκλειστικής πρωτοβουλίας, διαμορφώνει την ημερήσια διάταξη, αυτό προσιδιάζει σε αρμοδιότητες Κοινοβουλίου. Οι αποφάσεις λαμβάνονται στο Συμβούλιο των Υπουργών-> για πρώτη φορά κράτη αποφασίζουν μεταξύ τους με πλειοψηφικό τρόπο, καταναηφίζεται ένας κυρίαρχος λαός. Στοιχείο υπερεθνικότητας.

+Δικαστήριο που μετονομάστηκε το 1957 σε Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ενδιάμεσο στάδιο ανάμεσα σε έναν διεθνή συντονισμό και σε μια ομοσπονδία. Υπερεθνικός οργανισμός, τα κράτη όμως παραμένουν ως κράτη.

Νεολειτουργισμός Ernst Haas πάνω στα καινοτόμα στοιχεία της ΕΚΑΧ. Περιφερειακή ενοποίηση πάνω σε συγκεκριμένους τομείς για ανάδειξη κοινών συμφερόντων. Διεύρυνση του πεδίου ενοποίησης, αλλαγή, μεταβίβαση των ηγετικών ομάδων της loyalty(μάλλον το εννοεί ως εθνική νομιμοποίηση) από το εθνικό στο υπερεθνικό επίπεδο, spil over effect, κάθε στάδιο θα λειτουργήσει στο επόμενο, θα δημιουργήσει μια δυναμική αυξητική. Έμφαση στην διαδικασία ενοποίησης.

1952 ΕΑΚ(Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα) ΚΑΙ ΕΠΚ(Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα). Προτάθηκε από τον Γάλλο Πρόεδρο της Εθνοσυνέλευσης Πλεβέν, στόχος ο σχηματισμός μιας πανευρωπαϊκής αμυντικής δύναμης, ως εναλλακτικό σχέδιο στην πρόταση προσχώρησης

της Γερμανίας στο NATO. Καταψηφίστηκε από την γαλλική εθνοσυνέλευση το 1954 με την αιτιολογία ότι θα αποδυνάμωνε την εθνική κυριαρχία της Γαλλίας και φόβοι για επανεξοπλισμό Γερμανίας.

1957 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα(κοινή αγορά) ΕΟΚ και Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας ΕΥΡΑΤΟΜ με την Συνθήκη της Ρώμης από τις 6 χώρες. Ως 2nd best η οικονομική συνεργασία.

Συνθήκη Ρώμης διαρκώς στενότερη συνεργασία και ένωση. Συνθήκη πλαίσιο γιατί αφήνει περιθώρια για το μέλλον, ενώ η ΕΚΑΧ είναι συνθήκη των Νόμων, γιατί ήταν μια λεπτομερής συνθήκη λόγω του νομικού της χαρακτήρα. Treaty of Law.

ΕΟΚ κοινή αγορά και κοινοί δασμοί, αγροτική πολιτική, τομείς που δεν εμπίπτουν στον σκληρό πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας. Ελεύθερη μετακίνηση σε έναν ενιαίο χώρο εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Vs Βρετανία με Σκανδιναβικές χώρες είχε κάνει την ΕΖΕΣ.

Καμπή που καθορίζει από 1965-1985 τον ρυθμό ενοποίησης.

1963 βέτο στην ένταξη της Μ. Βρετανίας στην ΕΟΚ από την Γαλλία Ντε Γκωλ.

1965 Συγχώνευση ΕΚΑΧ, ΕΟΚ και ΕΥΡΑΤΟΜ.

1965 αποτυχία διαπραγματεύσεων για την ΚΑΠ. Η Γαλλία θέλει ένα προστατευτικό σύστημα γιατί έχει μεγάλη αγροτική παραγωγή, ενώ η Γερμανία εξωστρεφής γιατί έχει βαριά βιομηχανία. Προσπάθεια συμβιβασμού: προστατευτικό καθεστώς για να ευνοηθούν οι Γάλλοι (Αν ο Γάλλος παραγωγός παρήγαγε 4 τόνους παραπάνω τότε το ταμείο εγγυήσεων θα τα αγόραζε σε λογικές τιμές).

Η Γαλλία αποσύρει τους εκπροσώπους της από την Κοινότητα «Πολιτική της Άδειας Καρέκλας» για να οδηγήσει σε πολιτική παράλυση στην ΕΟΚ 1962

1966 Πολιτικός Συμβιβασμός γνωστός και ως Συμβιβασμός του Λουξεμβούργου. Εξωθεσμική διαδικασία, πολιτική διευθέτησή με θεσμικές επιπτώσεις. Δεν έχει προέλθει από τα όργανα. Κατοχύρωση του βέτο να μην εφαρμοστούν οι προβλέψεις της συνθήκης της Ρώμης που ήθελαν αποφάσεις με πλειοψηφίες. Όταν ένα θέμα είναι μείζονος εθνικής σημασίας, παρά την πλειοψηφία δεν λαμβάνονται αποφάσεις μέχρι να καταλήξουν.

Πρώτη καμπή μιας πορείας που είχε εξιδανικευτεί. Μια μετατόπιση του κέντρου βάρους από το υπερεθνικό(αποκλειστική νομοθετική πρωτοβουλία της επιτροπής, λήψη με την πλειοψηφία) στο διακυβερνητικό επίπεδο.

1987 Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Νέα ώθηση στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, χωρίς εσωτερικά σύνορα. Αλλαγή στην λειτουργία των ευρωπαϊκών οργάνων. Διεύρυνση αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής κοινότητας σε τομείς πολιτικής. Προετοίμασε το Μάαστριχτ.

Επανεπιβεβαίωση της αρχής της ειδικής πλειοψηφίας, κυρίως για θέματα ολοκλήρωσης της κοινής αγοράς και τομείς πολιτικής όπως εσωτερική αγορά, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, κοινωνικής πολιτικής, έρευνας και ανάπτυξης, περιβαλλοντικό) και όχι μείζονος σημασίας για την κυριαρχία.

Αναβάθμιση του θεσμικού ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έγκριση ή απόρριψη νέου μέλους κράτους για πρώτη φορά.

Σημασία: η πρώτη μεγάλη αναθεώρηση, αναδεικνύει το κοινοβούλιο, και με την ολοκλήρωση της κοινής αγοράς τίθενται τα θεμέλια για την νομισματική οικονομική ένωση.

Θεσμικό τρίγωνο ΕΕ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: 28 επίτροποι από κάθε χώρα ένας, υπό τον πρόεδρο της Επιτροπής, που αποφασίζει ποιος είναι αρμόδιος για κάθε τομέα πολιτικής- χαρτοφυλάκιο. Όρκος ανεξαρτησίας να μην ακολουθήσουν το εθνικό συμφέρον αλλά το γενικό συμφέρον της ΕΕ. Τι κάνει; Προτείνει νέους νόμους που πρέπει να εγκριθούν από το κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Συμβούλιο Υπουργών ή Συμβούλιο της ΕΕ: υπουργοί από κάθε χώρα της ΕΕ, ανάλογα με τον προς συζήτηση τομέα πολιτικής. Ιδρύθηκε το 1958 ως Συμβούλιο της ΕΟΚ. Βασικό όργανο λήψης αποφάσεων μαζί με τον Ευρωπ Κοινοβούλιο. Συνήθως λήψη με ειδική πλειοψηφία το 55% των χωρών δλδ από τα 28 οι 16 χώρες ή που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 65% του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ. Για να αποτραπεί η λήψη της απόφασης απαιτούνται τουλάχιστον 4 χώρες που να αντιπροσωπεύουν το 35% του συνολικού πληθυσμού.

Ομοφωνία σε: ευαίσθητα θέματα, όπως η εξωτερική πολιτική και η φορολογία, απαιτούν ομοφωνία.

Συναινετική νόρμα: ο προεδρεύων προσπαθεί να αναζητήσει την μέγιστη δυνατή έγκριση πριν μπει ένα νομοσχέδιο σε ψήφιση. Πρώτα ρωτάει αν υπάρχει γενική συναίνεση, μετά αναδιατυπώνει τις διαφωνίες και στο τέλος ψηφίζεται. Εμπειρική πρακτική δεν υπάρχει πουθενά γραμμένο.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: άμεσα εκλεγμένο σώμα της ΕΕ με νομοθετική, εποπτική και δημοσιονομική αρμοδιότητα. 751 βουλευτές. Πρώτες άμεσες εκλογές το 1979, νομιμοποιητικό βάθρο.

Τι κάνει; Εγκρίνει νομοθετικές πράξεις μαζί με το Συμβούλιο των Υπουργών, που πρότεινε η Επιτροπή, αποφασίζει για διεθνείς συμφωνίες και θέματα διεύρυνσης, εκλέγει τον πρόεδρο της επιτροπής και εγκρίνει την επιτροπή ως σώμα.

Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων(1952,1957): εμβληματικός θεσμός της ευρωπαϊκής έννομης τάξης. Τώρα δικαστήριο της ΕΕ με έδρα το Λουξεμβούργο. Ένας δικαστής από κάθε κράτος μέλος με δετή θητεία.

Διάκριση Ομοσπονδίας-Συνομοσπονδίας. Η Ομοσπονδία βασίζεται σε μια συνταγματική πράξη η οποία γεννά μια ανώτερη έννομη τάξη, ενώ η συνομοσπονδία αποτελεί μια ένωση κρατών η οποία βασίζεται σε μια διεθνή συνθήκη. Επίσης στη συνομοσπονδία τα μέρη είναι ελεύθερα να αποχωρήσουν από την ένωση, ενώ στην ομοσπονδία δεσμοί ενότητας με την κυβέρνηση μέσω μιας σχέσης συνεργασίας. Στην ομοσπονδία οι κεντρικοί θεσμοί είναι ελεύθεροι να ασκήσουν αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί από το σύνταγμα απ' ευθείας από το εκλογικό σώμα ενώ στην συνομοσπονδία οι κεντρικοί θεσμοί εξαρτώνται από την κοινή συμφωνία των περιφερειακών κυβερνήσεων. Ομοσπονδιακή ένωση κρατών Forsyth. Η ΕΕ στην μέση: ιδιόμορφο μόρφωμα το οποίο φέρει τόσο χαρακτηριστικά συνομοσπονδίας(ο κανόνας της ομοφωνίας για τη λήψη αποφάσεων) όσο και ομοσπονδίας(άμεση ισχύς των κανονιστικών πράξεων στα κράτη μέλη).

Γκρίζα ζώνη ανάμεσα στα δύο: η διάκριση πολιτείας και κράτους. Η πολιτεία ως κατά βίου συμβίωση των ανθρώπων και το κράτος ως το εξουσιαστικό στοιχείο, ο μηχανισμός, η κατασταλτική δομή, το δικαίωμα άσκησης νόμιμης βίας, θεσμοί, δομές κλπ. Μια συνομοσπονδία θα μπορούσε ποτέ να μην εξελιχθεί σε κράτος, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως πολιτεία διότι έχει οργανώσει τη ζωή-συμβίωση των μελών του κατά τον ίδιο τρόπο.

Συνθήκη Μάαστριχτ 1992-1993

Μετονομασία σε ΕΕ

Ευρωπαϊκή ταυτότητα του πολίτη. Διαμόρφωση ευρωπαϊκού Δήμου, δεν είναι ταυτόσημη με την έννοια του λαού. Είναι μια πολιτική σύλληψη, μια κοινότητα πολιτών, τα μέλη της οποίας είναι σε θέση να μεταβιβάζουν τα δημοκρατικά τους αιτήματα προς και από τους κοινούς θεσμούς.

Νέα αρχιτεκτονική, συνύπαρξη τριών πυλώνων

1^{ος} πυλώνας: ευρωπαϊκές κοινότητες(ΕΟΚ, ΕΚΑΧ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2^{ος} πυλώνας: κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας 3^{ος} πυλώνας συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Θέτει τα θεμέλια για την οικονομική και νομισματική ένωση, το ενιαίο νόμισμα, ενισχύει αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου και εισάγει την έννοια της Ευρωπαϊκής ιθαγένειας(να ταξιδεύουν ελεύθερα μέσα στην ΕΕ, να εκλέγουν και να εκλέγονται στις ευρωπαϊκές και τοπικές εκλογές στην χώρα που ζουν, να έχουν διπλωματική βοήθεια και προστασία από τις πρεσβείες και τα προξενεία άλλων κρατών μελών, αναφέρουν στο Κοινοβούλιο και να υποβάλλουν καταγγελία για διοικητικές αθέμιτες πρακτικές της ΕΕ στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή.

Θεσμικές αλλαγές:

- Αυξημένες νομοθετικές αρμοδιότητες για το Κοινοβούλιο, οιοινεί ισότιμη θέση με το συμβούλιο των υπουργών, σύμπραξη των 2 οργάνων για λήψη αποφάσεων.
- Δημιουργία Επιτροπής των Περιφερειών, δυνατότητα των υπο εθνικών δομών να μετέχουν.
- Εφαρμογή αρχής της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία η ΕΕ θα ενεργεί μόνο εάν είναι αυτό πιο αποτελεσματικό σε επίπεδο της ΕΕ παρά σε εθνικό επίπεδο. Το κατάλληλο επίπεδο διακυβέρνησης να αναλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις. Το βάρος της απόδειξης για το ποιος είναι κατάλληλος να αναλάβει το έχει η ΕΕ. Η επικουρικότητα έχει νόημα εκεί που θεωρητικά μπορούν να δράσουν και το εθνικό, υπο εθνικό και υπερεθνικό

Σημείο αναφοράς το Μαστριχτ για να περάσουμε σε πιο σημαντικές πρωτοβουλίες που παραδοσιακά αφορούν το έθνος κράτος. Για πρώτη φορά το καταστατικό πλαίσιο θα επιτρέψει να δούμε την ΕΕ ως πολιτεία. Ωστόσο εισάγεται στον 1^ο πυλώνα ένα ομοσπονδιακό στοιχείο(νομισματική οικονομική πολιτική). Το πολιτειακό στοιχείο ήρθε αργότερα: στροφή στη βιβλιογραφία στα μέσα του 90' η σημασία της ένωσης ως πολιτείας

Μεγάλη ανατροπή στην Ευρώπη μετά την κατάρρευση ΕΣΣΔ. Επιθυμία πολλών πρώην κρατών συμφώνου Βαρσοβίας για ένταξη στην ΕΕ. Ανάγκη νέας φόρμουλας- κατανομής ψήφων όταν τα κράτη από 15 γίνονται 26. Η προβολή γίνεται για 27 κράτη, ωστόσο η συζήτηση γίνεται από τους 15->

Συνθήκη του Άμστερνταμ 1997-1999: δεν επιτεύχθηκε ωστόσο το ζητούμενο της θεσμικής προετοιμασίας για την διεύρυνση. Σημαντικά στοιχεία της συνθήκης: α επιδιώκει να φέρει τον πολίτη πιο κοντά στην ένωση(πχ. αρχή της διαφάνειας) β Ενίσχυση του Κοινοβουλίου μέσω διαδικασίας απλοποίησης(απαλοιφή των διατάξεων που είχαν καταστεί άνευ αντικειμένου ή απαρχαιωμένες από τις ευρωπαϊκές συνθήκες), ακόμα πιο κοντά το Συμβούλιο με το Κοινοβούλιο ως συνομοθέτες σε ζητήματα που το Συμβούλιο αποφάσιζε με ειδική πλειοψηφία. γ διεύρυνση αρμοδιοτήτων- επίπεδο ενοποίησης.

Σε κάποιους τομείς αφενός ενισχύει το επίπεδο της ενοποίησης. Ωστόσο έμεινε γνωστή για τη ρήτρα ενισχυμένης συνεργασίας: εάν υπάρχει ικανός αριθμός κρατών αν θέλουν να προχωρήσουν πιο γρήγορα από τους άλλους θα μπορούν να προχωρήσουν. Δεν έγινε ποτέ αλλά υπήρξε ως μέριμνα.

Συνθήκη Νίκαιας 2001-2003: απάντηση στην θεσμική διεύρυνση. Δυσκολία να ληφθούν γρήγορα αποφάσεις. Το μεγάλο πρόβλημα ότι αν μπουν οι 12 ποιο θα είναι το κατώφλι για την συγκρότηση ειδικής πλειοψηφίας; Λύση: όλα τα κράτη 27 συνολικά μαζεύουν 345 ψήφους. 255 απαραίτητοι για να ληφθεί απόφαση. Για να μπλοκάρει απόφαση χρειάζεται το 90+1. Μεγάλα κράτη έχουν 29 ψήφους. Αποτέλεσμα 3 μεγάλα κράτη και ένα μεσαίο ή μικρό μπορούν να μπλοκάρουν απόφαση. Υπεροχή μεγάλων κρατών οίονει διευθυντήριο. Το σύστημα γίνεται δυσλειτουργικό για λήψη αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία Αντίστοιχα

προβλήματα και στην στελέχωση του κοινοβουλίου. Απόφαση ένας επίτροπος ανά κράτος.

Διακήρυξη Λάαγκεν: Συνέλευση για το μέλλον της Ευρώπης 2001. Πρόταση για συνταγματική συνθήκη που δεν μπόρεσε να τεθεί σε ισχύ διότι η Γαλλία και η Ολλανδία με δημοψηφίσματα αρνήθηκαν

Περίοδος Περισυλλογής: Σύνοδος στο Βερολίνο το 2007, Σύνταξη της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης-Συνθήκη Λισαβόνας 2007-2009 που πατούσε πάνω στην Συνταγματική Συνθήκη εκτός από τις αναφορές για υπεροχή του Ευρωπαϊκού Δικαίου, χάρτη και Συνταγματικών Συμβολισμών.

Αλλαγές: θέσπιση θέσης Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αντικατάσταση του υπάρχοντος συστήματος της κυλιόμενης προεδρίας, ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής(αντί Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης), Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, νέες εξουσίες του κοινοβουλίου. Οι τρεις πυλώνες καταργούνται

2000 Χάρτης ανακηρύχτηκε στην Νίκαια αλλά δεν απέκτησε νομικά δεσμευτική ισχύ μόνο πολιτική δέσμευση. Στην Συνταγματική Συνθήκη προστέθηκε ολόκληρο, στην Λισαβόνα απλά έγινε αναφορά στην νομικά δεσμευτική ισχύ χωρίς να παρατεθεί ο χάρτης. Χάρτης μηχανισμός άσκησης ελέγχου νομιμότητας για τις ευρωπαϊκές πράξεις και όχι της εθνικής πολιτείας.

Η ένωση έχει ενιαία νομική προσωπικότητα, έχει δικαιοπρακτική ικανότητα να συνάπτει συνθήκες με τρίτα μέλη. Ρήτρες αμοιβαίας συνδρομής και αλληλεγγύης που υπήρχαν και πριν πχ σε περίπτωση φυσικής καταστροφής ή με εξωτερικές και εσωτερικές αιτίες

Πρόβλημα ότι η ΕΕ είναι απομονωμένη από τους πολίτες της-> συμμετοχική διαδικασία αναθεώρησης ενώ μέχρι τότε μόνο τα κράτη με τους αντιπροσώπους, διακήρυξη Λααγκεν, συμμετοχικά όργανα και εθνικά κοινοβούλια διαβουλεύσεις

Μια συνέλευση για το μέλλον της ΕΕ να συντάξει ένα νέο κείμενο συνθήκης. 2002 και μετά εργασίες: Συνθήκη για την Θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης ή Συνταγματική Συνθήκη ή Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Χαρακτηριστικά: το 90% των θεσμικών μεταρρυθμίσεων υιοθετήθηκαν από την Συνθήκη της Λισαβόνας μετά την απόρριψή της από τα όργανα

1 πλήρης ενοποίηση των κειμένων, ένα ενιαίο κείμενο,

2 καταργεί τους 3 πυλώνες της συνθήκης Μάαστριχ, διάκριση στην κοινοτική μέθοδο(δικαίωμα αποκλειστικής νομοθετικής πρωτοβουλίας της επιτροπής, δυνατότητα λήψης με πλειοψηφία vs διακυβερνητική

3 αναγράφεται ρητώς η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου ενάντια στο εθνικό δίκαιο, υπαναχώρηση κρατών που ήθελαν να διασφαλίσουν το εθνικό δίκαιο

4 χάρτης δικαιωμάτων παρατίθεται σε πλήρη έκταση στο ίδιο το σώμα της συνθήκης και αποκτά νομικά δεσμευτική ισχύ(συμβολική σημασία)

5 Διευρύνει αρμοδιότητες κοινοτικών θεσμών, αρχή της διττής νομιμοποίησης, το ενωσιακό οικοδόμημα βασίζεται σε 2 πηγές νομιμοποίησης, το κοινοβούλιο που είναι άμεσα εκλεγμένο και την συμμετοχή κρατών στο Συμβούλιο των Υπουργών

- Από την μορφή της Συνομοσπονδίας πηγαίνει πιο κοντά στην Ομοσπονδιακή μορφή. Οι πολιτικές ηγεσίες ήθελαν να εγκριθεί μια τέτοιου είδους συνθήκη και όλο την υπέγραψαν αλλά οι Γαλλία(δημοψήφισμα) και Ολλανδία την καταψήφισαν. Στην Ολλανδία λόγω της επικράτησης ακροδεξιού ρεύματος υπήρξαν πολλά επεισόδια, υπήρχε φόβος για απώλεση κομματιού της εθνικής κυριαρχίας. Υπήρχαν διατάξεις που δέχτηκαν κριτική από τους Γάλλους πχ κοινωνική οικονομία της αγοράς δλδ ελεύθερη αγορά αλλά με κοινωνικά στοιχεία. Περίοδος περισυλλογής μετά τα δημοψηφίσματα: Τι κάνουμε μετά την απόρριψη της Συνθήκης;

Μεταρρυθμιστική συνθήκη που θα διασώσει τις διατάξεις της Συνταγματικής Συνθήκης αλλά δεν θα έχει συνταγματική χροιά, δεν έχει υπεροχή το κοινοτικό δίκαιο. Αποκτά νομικά δεσμευτική ισχύ ο χάρτης (συμπερίληψη μέρους)

2 Συνθήκες της Λισαβόνας(Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) ή Συνθήκη Λισαβόνας 2009

- Δεν μπήκε ρητή η αναφορά στην υπεροχή του κοινοτικού δικαίου, αναφορά στον σεβασμό των εθνικών ταυτοτήτων, θεμελιώδεις συνταγματικές δομές των κρατών πρέπει να γίνουν σεβαστές, σημαντικό γιατί η συνταγματική παράδοση ενός κράτους μπορεί να συγκρούεται με την απόφαση της ΕΕ πχ. ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Ρήτρα προστασίας των εθνών κρατών «ενότητα

στην πολυμορφία» unity in diversity πχ γλώσσα, εμπιστοσύνη για να συμμετέχουν σε μια υπερκείμενη δομή χωρίς να χάσουν την υπόστασή τους, εγγυήσεις αυτονομίας.

- Αναγράφεται το πολίτευμα της ΕΕ, αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, υπέρβαση συμβολή από την συνομοσπονδία στην ομοσπονδία, στοιχείο που συναντά κανείς στα κράτη. Δικαίωμα λαϊκής πρωτοβουλίας να συζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να νομοθετήσουν για κάτι.

Από το europarl:

1 Η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μετονομάζεται σε «Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (ΣΛΕΕ) και ο όρος «Κοινότητα» αντικαθίσταται από τον όρο «Ένωση» σε ολόκληρο το κείμενο. Η Ένωση παίρνει τη θέση της Κοινότητας και αποτελεί τον νόμιμο διάδοχό της. Η Συνθήκη της Λισαβόνας δεν καθιερώνει οιονεί κρατικά σύμβολα της Ένωσης, όπως σημαία ή ύμνο. Παρ' όλο που το νέο κείμενο δεν ονομάζεται πλέον Συνταγματική Συνθήκη, διατηρεί τα περισσότερα από τα ουσιώδη επιτεύγματά της.

2 Η Συνθήκη της Λισαβόνας δεν μεταβιβάζει επιπρόσθετες αποκλειστικές αρμοδιότητες στην Ένωση. Ωστόσο, αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο η Ένωση ασκεί τις υφιστάμενες αρμοδιότητές της — παράλληλα με ορισμένες νέες (συντρέχουσες) αρμοδιότητες — ενισχύοντας τη συμμετοχή και την προστασία των πολιτών, θεσπίζοντας ένα νέο θεσμικό πλαίσιο και τροποποιώντας τη διαδικασία λήψης αποφάσεων με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται υψηλότερο επίπεδο κοινοβουλευτικού ελέγχου και δημοκρατικής λογοδοσίας.

3 Σε αντίθεση με τη Συνταγματική Συνθήκη, η Συνθήκη της Λισαβόνας δεν περιέχει κανένα άρθρο στο οποίο να διατυπώνεται επισήμως η υπεροχή του δικαίου της Ένωσης έναντι της εθνικής νομοθεσίας, όμως στη Συνθήκη προσαρτήθηκε μια δήλωση προς τον σκοπό αυτό (δήλωση αριθ. 17), η οποία παραπέμπει σε γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου όπου επαναλαμβάνεται η πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σχετικά με αυτό το ζήτημα.

4 Η Συνθήκη της Λισαβόνας για πρώτη φορά αποσαφηνίζει τις αρμοδιότητες της Ένωσης. Διακρίνει τρία είδη αρμοδιοτήτων: αποκλειστικές αρμοδιότητες, στο πλαίσιο των οποίων μόνο η Ένωση

μπορεί να εκδίδει νομοθεσία, ενώ τα κράτη μέλη μπορούν απλώς να την εφαρμόζουν· συντρέχουσες αρμοδιότητες, στο πλαίσιο των οποίων τα κράτη μέλη μπορούν να νομοθετούν και να εγκρίνουν νομικά δεσμευτικά μέτρα εάν δεν το έχει πράξει η Ένωση· τέλος, συμπληρωματικές αρμοδιότητες, στο πλαίσιο των οποίων η ΕΕ εγκρίνει μέτρα με στόχο την υποστήριξη ή τη συμπλήρωση των πολιτικών των κρατών μελών.

5 Η Συνθήκη της Λισαβόνας παρέχει στην ΕΕ πλήρη νομική προσωπικότητα. Συνεπώς, η Ένωση μπορεί να υπογράψει διεθνείς συνθήκες στους τομείς των αρμοδιοτήτων που της έχουν εκχωρηθεί ή να συμμετέχει σε διεθνείς οργανισμούς. Τα κράτη μέλη μπορούν να υπογράψουν μόνο διεθνείς συμφωνίες που συνάδουν με το κοινοτικό δίκαιο.

6 Η Συνθήκη για πρώτη φορά προβλέπει τυπική διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται από τα κράτη μέλη που επιθυμούν να αποχωρήσουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με τις συνταγματικές απαιτήσεις τους, και συγκεκριμένα στο άρθρο 50 ΣΕΕ.

7 Η Συνθήκη της Λισαβόνας εκφράζει τις τρεις θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατικής ισότητας, της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της συμμετοχικής δημοκρατίας (αριθμός υπογραφών) Η συμμετοχική δημοκρατία λαμβάνει τη νέα μορφή μιας πρωτοβουλίας πολιτών (4.1.5).

8 Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ενσωματώνεται απευθείας στη Συνθήκη της Λισαβόνας, αλλά αποκτά νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα μέσω του άρθρου 6 παράγραφος 1 ΣΕΕ, που προσδίδει στον Χάρτη την ίδια νομική αξία με τις Συνθήκες

9 Αύξηση του ρόλου του Κοινοβουλίου: ισότιμη βάση με το Συμβούλιο, επιλέγει τον Πρόεδρο της επιτροπής μετά από πρόταση του Συμβουλίου

17^{ος} απαρχές σύγχρονου ευρωπαϊκού εδάφους με την συνθήκη της Βεστφαλίας 19^{ος} εθνικό κράτος

Ποιος έχει την νομιμοποιημένη εξουσία;

Δύο δομές: Εκκλησία(πνευματική κατεύθυνση) κοσμική εξουσία(κράτος, κυρίαρχος) δομές που βρίσκονται σε αντιπαράθεση,

ανάδειξη κοσμικού έναντι θρησκευτικού. Έδαφος σημαντικό στοιχείο συνθήκης Βεστφαλίας, αναγνώριση πολιτικών οντοτήτων ως εδαφικές οντότητες, η άσκηση εξουσίας περιορίζεται στην εδαφική επικράτεια. Ευρώπη γενέτειρα κρατικής κυριαρχίας

Κυριαρχία: το κράτος να είναι ο αποκλειστικός ρυθμιστής των υποθέσεών του. Κύρια αρχή δομή εξουσίας που είναι η πρωτεύουσα. Μετά έρχεται το ζήτημα της λαϊκής δημοκρατίας με την λαϊκή κυριαρχία. Ποιο είναι αυτό το κοσμικό κομμάτι; Ο μονάρχης(ελαίω θεού). Απολυταρχικό πολίτευμα απεριόριστη εξουσία στο πλαίσιο του εδάφους που έχει οριστεί.

1576 Μπονταίν τα έξι βιβλία για την κοινοπολιτεία common wealth. Θεωρία για την κυριαρχία: είναι ενιαία και αδιαίρετη και είναι διαρκής/μόνιμη, απόλυτη έννοια που δεν μπορεί να σχετικοποιηθεί, ίσως.

Νομιμοποιεί την εξουσία θεωρητικά του μονάρχη.

Ολλανδική Πολιτεία(Ενωμένες Επαρχίες των Κάτων Χωρών) 1603
Γιοχάνες Αλθούσιους

Πρότυπο και παράδειγμα για την λειτουργία ομοσπονδίας. Η πολιτική είναι η τέχνη της διασύνδεσης των ανθρώπων και αυτή η διασύνδεση είναι συμβιωτική. Πως τα διαφορετικά σύνολα έρχονται σε επαφή μεταξύ τους και διατηρούν την διανθρώπινη ένωση. Σχέση αλληλεξάρτησης. Πολλές κοινωνικές ομάδες/συντεχνίες/ πολιτικ. Εξουσία αλλά όλα αυτά βρίσκονται κάτω από την ίδια πολιτική στέγη, η εξουσία-ες διαχέονται. Πλήρης αντιδιαστολή με τον Μπονταίν, δίκαιο συμβίωσης.

Εξελίξεις σύγχρονες: 1945-6 νέα παγκόσμια τάξη Κοινωνία των Εθνών ΟΗΕ. Σταδιακή ανάπτυξη διεθνών θεσμών και οργανισμών αλληλεξάρτηση των κρατών, τεχνολογία που μικραίνει τον κόσμο, αλλάζουν οι πολιτικές αρχές, κύμα εκδημοκρατισμού και αποαποικιοποίησης

Ευέλικτη πρόσληψη της κυριαρχίας, διαμοιρασμός κυριαρχίας, παράδοξο της κυριαρχίας: αποκλειστική ικανότητα του κάθε κράτους να ρυθμίζει τις υποθέσεις του vs ένα συνολικό διεθνές σύστημα. Το κράτος παύει να διαχειρίζεται αποκλειστικά ένα ζήτημα-συν διαχείριση αυτό σημαίνει ότι παύει να είναι ο κυρίαρχος;

Κυκλικό επιχείρημα: όταν το κράτος είναι ο πρωταρχικά κυρίαρχος δρών και με την βούλησή του μετέχει σε συνεργατικές οντότητες τότε δεν χάνει την κυριαρχία του. Δεν υπάρχει καταναγκασμός και εξωτερική επιβολή. Συνδιάθεση κυριαρχίας μαζί με τους άλλους.

Μετάβαση από την κυριαρχία στην συναρχία(από κοινού αρχή)

Κράτος συγκροτεί μια εσωτερική τάξη, εξωτερική κυριαρχία, προέκταση της εσωτερικής: δεν υπάρχει κανένας ως αρχή πάνω από το κράτος, καμία υπερκείμενη αρχή να επιβάλλει στο κράτος. Διεθνής αναρχία, απουσία μιας αρχής πέρα και πάνω από τα κράτη. Κρατική κυριαρχία και διεθνής αναρχία

Ευρωπαϊκή εμπειρία: ευρωπαϊκές κοινότητες έχει θεσπιστεί μια αρχή. Το κράτος δεν έχει εξαϋλωθεί αλλά δεν είναι τόσο εύρωστο.

Ένα κράτος εντάσσεται οικειοθελώς σε ένα διεθνή οργανισμό(ομάδα κρατών που έχει συνάψει μια διεθνή συνθήκη για κοινούς στόχους), τα κράτη μέλη διατηρούν τα ηνία της διεύθυνσης του συστήματος. Δικαίωμα αρνησικυρίας, εθελοντική και ισότιμη ένταξη vs η εμπειρία είναι λίγο διαφορετική πχ βαρύτητα ΗΠΑ στο συμβούλιο ασφάλειας ΟΗΕ. Δεν υπάρχει μια ανώτερη ευρωπαϊκή αρχή.

Εξελίξεις στην Ευρώπη:

ευρωπαϊκή έννομη τάξη, δεν υποκαθιστά τις εθνικές αλλά έρχεται επιπρόσθετα και έχει δεσμευτικότητα

συνδιάθεση, τα κράτη διαφορετικά κυρίαρχα, κυριαρχία κρατους και κοινή αρχή της ΕΕ. Συνδιάθεση κυριαρχιών: το κάθε κράτος εισφέρει στον θεσμό, μέρος της δικής του κυριαρχίας που συνδιαχειρίζεται με τα άλλα κράτη-> Συγκυριαρχία. Μεταβολή από το κράτος στο κράτος μέλος.

Η ΕΕ έχει κατά πολύ την μορφή διεθνούς οργανισμού. Δεν έχουν φτάσει στο σημείο ενός ενιαίου κράτους. ΕΕ η πιο προωθημένη μορφή Ένωσης κρατών, το ένα κράτος αποδέχεται μέσα από την συνδιάθεση την εμπλοκή του άλλου κράτους στις εσωτερικές του υποθέσεις κάτι που παλιά ήταν αιτία πολέμου. Τώρα αποτελεί τον βασικό γνώμονα συνεργασίας πάνω σε αυτό οικοδομείται η ευρωπαϊκή συμβίωση. Προ αποδοχή: νομιμοποίηση του άλλου να μετέχει των δικών του κοινών. Η συνδιάθεση είναι νέα κυριαρχία; Όχι, στάδιο κοινής κυριαρχίας, διαμοιρασμός κυριαρχίας που παράγει έννομα αποτελέσματα δεσμευτικά για όλους.

Αρχή της δημοκρατίας

Οι Αθηναίοι αποφάσισαν να πάρουν στα χέρια την τύχη τους, συμμετοχή στην πολιτική διαδικασία. Μεταρρυθμίσεις Σόλωνα και Κλεισθένη. Ορθή κρίση έχουν όλοι οι Αθηναίοι ασχέτως από καταγωγή και δοξασίες. Αμεσοδημοκρατία τότε αντιπροσώπευση τώρα. Δήμος=πολιτικό σώμα.

Τσάτσος: Δημοκρατία είναι η αναγωγή της εξουσίας στον Δήμο.

Έθνος κράτος ο χώρος εμπέδωσης των δημοκρατικών θεσμών, μετά τα φιλελεύθερα συντάγματα που εφαρμόστηκαν και θέσπισαν φιλελεύθερη δημοκρατία. City republics στην Αναγεννησιακή περίοδο Φλωρεντία, Βενετία.

Δημοκρατία: πλειοψηφική αρχή, πολίτευμα που αναδεικνύει την βούληση των περισσότερων. Τι γίνεται με τις μειοψηφίες;

Οι εκλογές νομιμοποιούν την εξουσία της κυβέρνησης ανεξαρτήτως.

Συναινετική δημοκρατία: Ελβετία 26 καντόνια ομοσπονδιακό 7μελές συμβούλιο και χαράσσει την εθνική πολιτική, αναζήτηση πολιτικών συναινετικών λύσεων.

HB: πλειοψηφικό και πολύ συγκρουσιακό λόγω διπολικότητας.

Liphart: πως γίνεται σε διχασμένες κοινωνίες να παραμένουν δημοκρατίες παρά τις διαιρετικές τομές. Μόνο όταν συντρέχουν προϋποθέσεις κάθε μια ομάδα να αντιπροσωπεύονται σε ένα θεσμό και να μπορούν να μπλοκάρουν αποφάσεις που θίγουν ζωτικά συμφέροντά τους. Να μην υπάρχει ο φόβος για τυραννία της πλειοψηφίας.

Πως μεταφέρονται αυτά στο ευρωπαϊκό πεδίο;

Προϋπόθεση για να γίνεις μέλος στην ΕΕ να είσαι μια ευρωπαϊκή δημοκρατία, η δημοκρατική αρχή ιεραρχείται πολύ ψηλά.

Κοινός δεσμός: κοινός ευρωπαϊκός τρόπος ζωής, θεμελιώδεις αρχές και αξίες, πολιτισμός

Στάδια και διαπραγματεύσεις μέχρι την τελική ένταξη.

Δημοκρατικό έλλειμμα ΕΕ: ποιο είναι το πολιτικό σώμα; Πως ασκεί την εξουσία; 1979 εκλογή Κοινοβουλίου με άμεση ψηφοφορία, νομιμοποίηση της θέσης του, ζητά διαρκώς περισσότερες εξουσίες και αρμοδιότητες.

Αιρετό θεσμικό όργανο, υπολείπεται σε κοινοβουλευτική υπόσταση αντίστοιχο των εθνικών, διαφορές με τα εθνικά κοινοβούλια: δεν νομοθετεί, δεν ελέγχει το Συμβούλιο υπουργών, έχει ομοσπονδίες ή ομάδα κομμάτων

Οι εξουσίες που μεταφέρονται από το εθνικό κράτος μέλος στην ΕΕ δεν αντιστοιχούν σε δημοκρατικά εκλεγμένους θεσμούς πχ εξουσίες από εθν. κοινοβ.-> συμβούλιο Υπ., το οποίο δεν έχει την ευθεία νομιμοποίηση.

Λύση: αν δώσεις περισσότερες εξουσίες στον αιρετό θεσμό που είναι το κοινοβούλιο. Ποιες εξουσίες πρέπει να μεταφέρονται; Τι γίνεται με τα εθνικά κοινοβούλια; Μήπως η κυβέρνηση στο εθνικό επίπεδο έχει και εκτελεστικό και νομοθετικό χαρακτήρα; Εθνικό δημοκρατικό έλλειμμα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποκλειστικό δικαίωμα να προτείνει σχέδιο νόμου-εθνική βουλή στο ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει εκτελεστικό χαρακτήρα, ισότιμος νομοθέτης με το Συμβούλιο των Υπουργών.

Υπάρχει ένας ευρωπαϊκός δήμος; Μετά την συνθήκη του Μάαστριχτ που εισάγει την ιδέα του ευρωπαϊκού πολίτη. Ιδιότητα πρόσθετη στην ιδιότητα του πολίτη κράτους. Αρχή προσθετικότητας. Δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης, διακίνησης προσώπων, καταφυγή σε ευρωπαϊκή πρεσβεία να να ήταν του κράτους του, το δικαίωμα πολίτη ΕΕ στις τοπικές και ευρωπαϊκές εκλογές(παρόμοιο με την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία)

Ορισμός: μια κοινότητα πολιτών τα μέλη της οποίας είναι σε θέση να μεταβιβάσουν τα δημοκρατικά τους αιτήματα προς και από τους κοινούς θεσμούς. Republic of Europeans: μια πολιτεία των ευρωπαίων. Πολίτες της ένωσης είναι μόνον πολίτες κράτους-ένωσης μεσολαβεί πάλι το κράτος. Διεθνικός σύνθετος δήμος και όχι με ομοιογενοποιημένα χαρακτηριστικά.

Πυλώνες νομιμοποίησης

Συνθήκες ενοποιητικές-διαρκώς στενότερη ένωση, η ολοκλήρωση της ΕΕ θα ήταν ένα ομοσπονδιακό ευρωπαϊκό κράτος, η ενοποίηση δυναμική διαδικασία, μεικτά' συστήματα γκρίζα ζώνη ανάμεσα σε ομοσπονδία και συνομοσπονδία

Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία από τον Δ. Τσάτσο

Συμπολιτεία: προσπάθειες πόλεων να συγκροτήσουν δυνάμεις για να έρθουν πιο κοντά και για πολιτικούς και για αμυντικούς λόγους, μια ένωση όχι για ένα κράτος, η κάθε πόλις κράτος είχε προσήλωση στην αυτονομία της, ελευθερία της και να μην γίνουν υπόδουλες. Η αυτοτέλεια της κάθε ΠΚ παραμένει, δεν δημιουργείται μια ανώτερη πολιτική οντότητα, μορφές θεσμικής διαδικασίας παραδίδουν μόνο ένα μέρος της αυτονομίας τους. Κοινή διακυβέρνηση vs ηγεμονία των Αθηναίων

Η ευρωπαϊκή έννομη τάξη δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια συγκρότηση που πρέπει να την δούμε στην σχετική τη αυτοτέλεια. Δεν είναι ούτε ομοσπονδιακό κράτος ούτε συνομοσπονδία αλλά μια ιδιαίτερη ποιοτική μορφή ένωσης. Ποια είναι η ιδιαιτερότητα; Αποτελεί ένα ιστορικό χώρο(κράτος, φιλελευθερισμός) το κράτος είναι θεμελιακό στοιχείο, όχι ακύρωση του έθνους κράτους αλλά μετασχηματισμός. Τα κράτη κυρίαρχα, αλλά διαφορετικά κυρίαρχα. Ο όρος συμπολιτεία εκφράζει αυτή την νέα τάξη, στην γέννηση μιας νέας πολιτείας όχι κράτους « η ιστορία είτε θα γεννήσει νέες έννοιες είτε θα μεταβάλλει τα φαινόμενά τους»

ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το κράτος δικαίου είναι μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Εμπεριέχει την ιδέα ότι τόσο η ίδια η ΕΕ όσο και όλες οι χώρες της ΕΕ διέπονται από ένα νομοθετικό σύνολο (νομοθετικοί κώδικες και διαδικασίες) που εγκρίθηκε με καθιερωμένες διαδικασίες και όχι με αποφάσεις που λαμβάνονται κατά διακριτική ευχέρεια ή κατά περίπτωση.

Εκτός από τη λειτουργική δημοκρατία και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, το κράτος δικαίου αποτελεί ένα από τα πολιτικά κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν στην ΕΕ.